

BESLUTSFÖRSLAG

Borås stads miljömål och Borås Stads miljöpolicy

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Fastställa Borås Stads miljöpolicy och Borås Stads miljömål.

Datum

2017-12-18Tom Andersson

Kommunalråd

Datum

2017-12-19Morgan Hjalmarsson

Kommunalråd

- Tillstyrkes
- Alternativt förslag

Diarienummer: KS 2017-00222

Programområde: 002

Handläggare: Monica Lindqvist

Datum

2017-12-18Bengt Himmelmann

Avdelningschef

Monica Lindqvist
HandläggareDatum
2018-01-08Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2017-00222
403

Kommunfullmäktige

Borås stads miljömål och Borås Stads miljöpolicy

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Fastställa Borås Stads miljöpolicy och Borås Stads miljömål.

Sammanfattning

Miljö- och konsumentnämnden fick i budget 2016 uppdraget att revidera Borås Stads miljömål 2012-2016. Uppdraget är nu slutfört och nämnden har upprättat dokumenten Borås Stads miljömål samt Borås Stads miljöpolicy samt sänt dem till Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

1. Miljöpolicy för Borås Stad
2. Borås Stads Miljömål
3. Protokoll från miljö- och konsumentnämnden 2017-11-21 §§ 213 och 214.

Beslutet expedieras till

Samtliga nämnder och bolag.

Tom Andersson
KommunalrådBengt Himmelmann
Chef för Strategisk samhällsplanering

Strategi

Program

Plan

• **Policy**

Riktlinjer

Regler

Miljöpolicy

för Borås Stad

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Reviderad: xx

För revidering ansvarar: Miljö- och konsumentnämnden

För uppföljning ansvarar: Miljö- och konsumentnämnden

Dokumentet gäller för: Alla nämnder, förvaltningar och bolag

Dokumentet gäller till och med 2020

Miljöpolicy för Borås Stad

Borås Stad ska vara drivande i miljöarbetet och involvera medborgare, näringsliv och andra organisationer i arbetet. Arbetet ska leda till ett gott liv för alla som bor och verkar i Borås idag och för kommande generationer. Vi arbetar för ekologisk hållbarhet lokalt och globalt och säkra att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån en ekologisk, social och ekonomisk dimension. Borås Stad är en ledande miljökommun som är lyhörd för andras erfarenheter och gärna delar sina egna både lokalt, nationellt och internationellt.

Arbetsätt

Miljöarbetet ska förebygga och åtgärda miljöproblem. Genom ständiga förbättringar och med ambitionen att vi ska vara en ledande miljökommun. Detta möjliggörs genom att arbeta strukturerat för att minska miljöpåverkan.

1. Våra lokala miljömål beskriver vilket tillstånd vi vill uppnå och ger konkret vägledning om vad vi ska göra för att nå målen.
2. Miljöarbetet och miljöhänsyn integreras i alla verksamheter och beslut som fattas i kommunkoncernen.
3. Resultatet av vårt arbete följs upp och sprids internt och externt.
4. Genom miljöutbildningar, rådgivning, aktiviteter och projekt motiverar vi val som bidrar till en hållbar utveckling. Invånare, organisationer, företag samt andra aktörer lokalt, regionalt och globalt är målgruppen.

Hörnspelare i Borås Stads verksamheter

- Kretsloppsprincipen.
Vi väljer produkter som vi kan återanvända eller återvinna och ta om hand med minsta möjliga resursförbrukning.
- Hushållningsprincipen.
Vi använder råvaror, mark och energi så effektivt som möjligt.
- Försiktighetsprincipen.
Vi arbetar för att förebygga eller minska risker för skador på hälsan eller miljön.
- Utbytesprincipen.
Vi ersätter miljö- och hälsofarliga produkter, ämnen och metoder med mindre skadliga alternativ.
- Kunskapskravet.
Vi skaffar oss den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljö.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Strategi

Program

• **Plan**

Policy

Riktlinjer

Regler

Borås Stads
Miljömål

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

| Fastställt av: Kommunfullmäktige
| För revidering ansvarar: Miljö- och konsumentnämnden
| För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Miljö- och
| konsumentnämnden
| Dokumentet gäller för: Alla nämnder, förvaltningar och kommunala bolag
| Dokumentet gäller till och med: 2021

Illustrationer: Ida Brogren

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Borås – en ledande miljökommun	4
Miljömålen uppbyggnad och genomförande	4
Uppföljning	5
Resurser	5
HÅLLBARA PERSPEKTIV	6
Mål 1. Borås Stad har ett strukturerat miljöarbete och hög kompetens inom miljöområdet	6
Etappmål 1a. Alla förvaltningar och bolag med mer än tio anställda ska ha ett miljöledningssystem	6
Etappmål 1b. Alla förskolor, grundskolor och gymnasieskolor ska ha system för arbetet med miljöfrågor exempelvis Grön Flagg	7
Etappmål 1c. Borås Stads kök ska uppnå Kravcertifieringen enligt nivå 2 eller liknande	7
Etappmål 1d. Alla anställda och förtroendevalda inom Borås Stad ska vara miljöutbildade	7
Mål 2. Borås Stad bidrar till hållbar konsumtion	7
Etappmål 2a. Minskat resursanvändning genom ökat återbruk och materialåtervinning	7
Etappmål 2b. Minska användningen av kemikalier som kan skada hälsa och miljö	7
Etappmål 2c. Livsmedel med palmolja ska successivt fasas ut och alla varor på livsmedelsavtal ska vara palmolfjefria	8
Etappmål 2d. Borås Stad inköp av ekologiska och eller närproducerade livsmedel uppgår till minst 50 procent	8
HÅLLBAR SAMHÄLLSPLANERING	9
Mål 3. Borås Stad bygger hållbart och skapar förutsättningar för en hälsosam livsmiljö	9
Etappmål 3a. Byggnationer och markentreprenader ska vara miljö- och hälsomässigt hållbara	10
Etappmål 3b. Ekosystemtjänster, grön- och blå infrastruktur värnas i översiktsplaner, detaljplaner och vägplaner	10
Etappmål 3c. Den fysiska planeringen ska anpassas till framtidens klimat- och väderfenomen	10
FOSSILBRÄNSLEFRITT OCH ENERGIEFFEKTIVT BORÅS	11
Mål 4. Borås Stad arbetar för att bli fossiloberoende	12
Etappmål 4a. Användning av fossilt fordonsbränsle i kommunkoncernen ska minska med 60 procent från 2015	12
Etappmål 4b. I nyproduktion och större ombyggnationer ska energianvändningen vara minst 15 % lägre för bostäder och 30 % lägre för lokaler än kravet i Boverkets byggregler, BBR	12
Etappmål 4c. Energianvändningen för lokaler, bostäder och offentlig utomhusbelysning ska minska med 15 procent från 2016	12
Etappmål 4d. Andelen resor inom Borås Stads geografiska område som sker till fots, med cykel eller kollektivtrafik ska öka	12
HÅLLBAR NATUR	13
Mål 5. Tillgänglig och rik natur för människor, växter och djur	13
Etappmål 5a. Skapa en samlad bild av den gröna och blå strukturen i kommunen och värna viktiga korridorer	13
Etappmål 5b. Stärka det variationsrika och artrika mosaiklandskapet	14

BORÅS – EN LEDANDE MILJÖKOMMUN

Borås Stad har ett aktivt miljöarbete som är väl spritt i organisationen inom många olika områden. Nämnder och bolag klimatkompenserar sina resor och använder pengarna till miljöarbete. Detta har bidragit till spridningen av miljöarbetet inom organisationen och har gjort det smidigare att hitta finansiering för enkla aktiviteter på enheterna. En stor andel av skolorna är Grön Flagg certifierade och en del förvaltningar och bolag har ett miljöledningssystem.

I de tidigare miljömålen ”Miljömål för Borås 2013–2016”, beslutat av Kommunfullmäktige i december 2012, finns ett antal mål som är helt eller delvist uppnådda. Med de nya målen utvecklas och skärps Borås Stads miljömål och miljömålsarbete.

En Energi- och klimatstrategi antogs 2015 vilket kompletterar miljömålen. Arbetet med Energi- och klimatstrategin gjordes tillsammans med framtagandet av översiktplanen vilket bidrar till energi- och miljöfrågornas tydliga avtryck i planarbetet.

Borås Stad är drivande i miljöarbetet och involverar medborgare, näringsliv och andra organisationer i arbetet. Arbetet ska leda till ett gott liv för alla som bor och verkar i Borås kommun idag och för kommande generationer. Vi arbetar för ekologisk hållbarhet lokalt och globalt och för att säkra att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån en ekologisk, social och ekonomisk dimension.

Miljömålsarbetet i Borås Stad bidrar till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen. Omfattande aktiviteter och förändringar i många delar av samhället krävs för att nå dessa mål. Därför pågår det lokala miljömålsarbetet i samspel med andra aktörer lokalt, regionalt och internationellt. De nätverk Borås Stad ingår i inkluderar ett flertal länder och handlar om hållbar stadsutveckling och hållbara livsstilar. Borås Stad nyttjar andras erfarenheter och delar gärna med sig av egna erfarenheter både lokalt, nationellt och internationellt.

Borås Stad ska fortsätta vara en ledande miljökommun och ett gott exempel på lokalt arbete med Sveriges nationella miljömål och FN:s globala hållbarhetsmål.

MILJÖMÅLENS UPPBYGGNAD OCH GENOMFÖRANDE

Miljömålen är indelade i fyra perspektiv. Under varje perspektiv finns en beskrivning av kommunens ambitioner samt en faktaruta som visar vilka andra mål på regional, nationell och internationell nivå som relaterar till området. I faktaruta finns även antagna kommunala styrdokument och mål. Texten i faktarutorna uppdateras varje år med de nya budgetmålen och med relevanta mål från nya styrdokument.

Inom de fyra perspektiven finns fler mål med texter som beskriver Borås Stads ambition. Dessutom finns etappmål med aktiviteter. För varje aktivitet finns en ansvarig och den nämnd/bolag som står först är ansvarig för målet och samordnar arbetet.

En del mål har exakta målnivåer med siffror som kan följas upp. För andra mål får en bedömning göras av sakkunnig för att avgöra om målet nåtts eller ej.

Måloppfyllelsen påverkas av andra aktiviteter som staden gör utöver de som föreslås i måldokumentet. Om målen uppfylls kan påverkas av externa aktörers aktiviteter och försvåra/förenkla det interna miljömålsarbetet. Därför är en kontinuerlig uppföljning och revidering av aktiviteterna och målen en förutsättning.

Miljöförvaltningen samordnar miljömålsarbetet och stöttar förvaltningar och bolag med expertstöd. Miljöförvaltningen är även en diskussionspartner för förvaltningar och bolag som vill utveckla sitt miljömålsarbete.

UPPFÖLJNING

Nämnder och bolag ansvarar för den årliga miljömålsuppföljningen som utgör underlag till verksamhetsplanering och budgetarbete. Nämnderna och bolagen ska i samband med tertiäluppföljning i augusti samt i samband med årsredovisningen redovisa det aktivitetsarbete som bedrivits. Nämnd eller styrelse ska godkänna redovisningen.

Vilka etappmål som följs upp vid respektive tillfälle ska meddelas i god tid inför verksamhetsplanering av Miljö- och konsumentnämnden, som samordnar kommunkoncernens miljömålsuppföljning. I samordningen ingår att sammanfatta redovisningen till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige. Denna sammanställning utgör också återkoppling till verksamheterna.

Miljömålsuppföljningen integreras med uppföljningen av Borås Stads Energi – och klimatstrategi och Borås Stads Riktlinjer för resor.

Nämndövergripande expertisgrupper kan komma att tillsättas och ansvara för en tematisk kvalitativ uppföljning av vissa etappmål. Det är också möjligt att möjligheten till internrevisioner nyttjas på sikt för att utveckla miljöarbetet.

RESURSER

Miljömålsarbetet ska ske inom ramen för nämnders- och bolags ordinarie budget. I de fall extra resurser behövs kan nämnder och bolag ta med aktiviteterna i budgetprocessen. Den nämnd eller bolag som är ansvarig för ett miljömål är även ansvarig för att ta fram kostnadskalkyler när det behövs och integrera aktiviteter i budgetprocessen.

Nämnder och bolags avgift inom klimatkompenseringsystemet används för att skynda på miljömålsarbetet. Miljömålsarbetet kan dock inte till fullo finansieras med klimatkompenseringsmedel. Klimatkompenseringsavgiften kan exempelvis användas till följande:

- Fortbildning för miljökoordinatorer.
- Miljöutbildning av personal (men inte vikariekostnader vid ordinarie personals deltagande i miljöutbildning).
- Kostnader för arbete med Grön Flagg.
- Inköp av cyklar.

Målet är att klimatavgiften ständigt ska minska i takt med att klimatutsläppen från resor sjunker. Därför får klimatkompenseringsavgiften inte användas för ständigt återkommande kostnader.

Etappmål 1b. Alla förskolor, grundskolor och gymnasieskolor ska ha system för arbetet med miljöfrågor exempelvis Grön Flagga.

Grön Flagga är ett program som hjälper lärare och pedagoger att väcka upptäckarglädje kring hållbarhetsfrågor hos barn och unga, programmet används till stor del redan idag, och arbetet kan ständigt utvecklas.

Aktivitet: Införa eller upprätthålla system för hållbarhetsarbete i samtliga skolor, exempelvis Grön Flagga.

Ansvar: Förskolenämnden, Grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Etappmål 1c. Borås Stads kök ska uppnå Kravcertifieringen enligt nivå 2 eller liknande.

KRAV-certifieringen av restauranger och storhushåll är ett sätt för köken att få ett strukturerat miljöarbete, med rutiner och strategier för hur andelen ekologiskt ska öka och verksamhetens negativa miljöpåverkan ska minska. Alla kök inom kostorganisationen blev sommaren 2017 KRAV-certifierade enligt nivå 1, vilket motsvarar 25 % ekologiska råvaror. KRAV-certifieringen har gett en viktig skjuts i arbetet för att fortsätta öka andelen ekologiskt men också minska övrig negativ miljöpåverkan i köken med bland annat förbättrad avfalls- och kemikaliehantering.

Aktivitet: införa kravcertifiering enligt nivå 2, eller motsvarande i kommunens restauranter.

Ansvar: Kommunstyrelsen i samverkan med Grundskolenämnden, Förskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden samt Servicenämnden.

FAKTA

KRAV är Sveriges mest kända miljömärkning för mat och dryck uppbyggd på ekologisk grund, med särskilt höga krav på djuromsorg, hälsa, socialt ansvar och klimatpåverkan. En restaurang kan vara certifierad enligt nivå 1, 2 eller 3 vilket innebär 25, 50 respektive 90 procent ekologiska livsmedel.

Etappmål 1d. Alla anställda och förtroendevalda inom Borås Stad ska vara miljöutbildade.

Kunskap ger grund för ett hållbart agerande i vardagen. Genom en miljöutbildning för samtliga anställda vill Borås Stad verka för höjd kunskapsnivå om globala miljöaspekter och lägga grunden för Borås Stads interna

miljöarbete. Utbildningen ska inkludera hur Borås Stad arbetar med miljöfrågor och hur den anställda kommer i kontakt med detta i sitt arbete. Miljöutbildning ska även finnas med i introduktionen av nyanställda.

Aktivitet: Alla anställda ska genomgå en miljöutbildning.

Ansvar: Alla nämnder och bolag. Miljö- och konsumentnämnden ska tillhandahålla en miljöutbildning till alla anställda som motsvara kravet.

Mål 2. Borås Stad bidrar till hållbar konsumtion

Hållbar konsumtion innebär att vi använder tjänster och produkter utan att kommande generationers behov äventyras. Det gör vi genom effektiv användning av resurser och minimering av giftiga material. Dessutom minimerar vi utsläpp av föroreningar under tjänsten eller produktens hela livscykel.

Borås Stad inspirerar invånare, föreningar och näringsliv att delta i arbetet genom utåtriktade projekt och aktiviteter. I arbetet med avfallsfrågor anses avfall vara en resurs samtidigt som avfallsmängderna minskar.

Etappmål 2a. Minskat resursanvändning genom ökat återbruk och materialåtervinning.

Aktivitet: Standardisera inköpen för att förbättra miljöprestanda på varor. Exempelvis arbetskläder, möbler och engångsartiklar.

Ansvar: Kommunstyrelsen i samarbete med berörda nämnder.

Aktivitet: Ta fram ett gemensamt system för avfall som uppkommer i kommunal regi som kan erbjudas förvaltningar och kommunala bolag.

Ansvar: Borås Energi och Miljö AB i samarbete med Lokalförsörjningsnämnden och Servicenämnden.

Aktivitet: Arbeta med funktionsupphandling som innebär att produkter hyrs istället för att köpas.

Ansvar: Kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder

Aktivitet: Upprätta ett system för återbrukande av kommunens inventarier.

Ansvar: Kommunstyrelsen tillsammans med arbetslivsnämnden

Etappmål 2b. Minska användningen av kemikalier som kan skada hälsa och miljö.

Aktivitet: Köpa in ett övergripande kemikaliehanteringssystem, där listor över ämnena som är upptagna på ChemSec:s Sin-lista ingår. Bolagen ska ha möjlighet att använda systemet.

Ansvar: Kommunstyrelsen i samverkan med Miljö- och konsumentnämnden. Alla nämnder och bolag har ansvar för att använda systemet.

Aktivitet: Ta fram indikator eller utgångsläge angående användningen av ämnena på ChemSec:s Sin-lista.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden

Aktivitet: Minska exponeringen för farliga kemikalier i förskolor.

Ansvar: Förskolenämnden i samverkan med Miljö- och konsumentnämnden.

Aktivitet: Fasa ut livsmedelsförpackningar med det hormonstörande ämnet bisfenol A och ersättas med andra förpackningsalternativ.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden samt Servicenämnden.

FAKTA

SIN-LISTAN

ChemSec är en ideell organisation som arbetar för att få bort miljö- och hälsofarliga kemikalier från samhället. Organisationen har tagit fram en lista på farliga ämnen som man anser bör ersättas, den så kallade SIN-listan (Substitute It Now).

Listan bygger på samma kriterier som används för att införa ämnen på kandidatförteckningen inom EU:s kemikalielagstiftning Reach, men ChemSec går fortare fram i sitt arbete eftersom de inte går igenom den omfattande process som lagstiftningen inom EU innebär. Därför fanns det våren 2015 över 800 ämnen på SIN-listan men bara 161 ämnen på kandidatförteckningen.

Källa: Upphandlingsmyndigheten.

Etappmål 2c. Livsmedel med palmolja ska successivt fasas ut och alla varor på livsmedelsavtal ska vara palmolfjefria.

Produktion av palmolja omvandlar regnskogar till odlingsmonokulturer och utarmar den biologiska mångfalden. Borås Djurpark har under flera år arbetat framgångsrikt med att fasa ut palmoljan ur sin verksamhet.

Aktivitet: Fasa ut varor på livsmedelsavtal som innehåller palmolja.

Ansvar: Kommunstyrelsen i samverkan med berörda nämnder och bolag.

Etappmål 2d. Borås Stad inköp av ekologiska och eller närproducerade livsmedel uppgår till minst 50 procent.

Aktivitet: Öka inköpen av ekologiska livsmedel i Borås Stads förvaltningar och bolag.

Ansvar: Alla nämnder och bolag.

Aktivitet: Öka Borås Stads inköp av närproducerade livsmedel.

Ansvar: Kommunstyrelsen.

HÅLLBAR SAMHÄLLSPLANERING

Borås Stad planerar för ett hållbart samhälle och arbetar för att invånare ska ha en hälsosam livsmiljö både i stad och på landsbygd. Nybyggnad sker i första hand genom förtätning i tätorter och nära kollektivtrafik. En hållbar stad är en tät och blandad stad där vi bygger på redan byggda ytor och på så sätt har kvar tillgången till gröna stråk, vattendrag och parker. Hållbar förtätning innebär att människor kan transportera sig på ett hållbart sätt. Avfallshanteringen är dessutom väl utbyggd för att underlätta för invånarna.

Mål 3. Borås Stad bygger hållbart och skapar förutsättningar för en hälsosam livsmiljö

Genom fysisk planering och på det sätt vi exploaterar ska vi bidra till långsiktig hållbar användning av mark och vatten. Genom att integrera miljö- och naturhänsyn i planeringen ska vi bidra till ett gott miljötillstånd och en hälsosam livsmiljö som är förutsättningen för en attraktiv stad.

Klimatavtrycket från byggnader kan minska genom att minska energianvändningen i byggnader eller genom att bygga med material med liten klimatpåverkan som exempelvis trä.

Etappmål 3a. Byggnationer och markentreprenader ska vara miljö- och hälsomässigt hållbara.

Byggnaders miljöpåverkan påverkas av materialval. Genom miljöanpassad upphandling, i samband med byggnation, kan vi verka för att ett livscykelperspektiv integreras redan på ett tidigt stadie och att materialval blir så miljövänliga som möjligt.

Målområdet är kopplat till FN:s globala hållbarhetsmål

Nationella miljö kvalitetsmål

God bebyggd miljö.
Ett rikt växt och djurliv.
Begränsad miljöpåverkan.

Folkhälsomål

Miljöer och produkter.
Fysisk aktivitet.

Borås 2025 vision och strategi

Vi effektiviserar energianvändningen och använder bara förnybar energi.

Vi minimerar förekomsten av skadliga kemikalier i samhället.

Vi behåller och utvecklar de natur- och kulturvärden som finns i Borås.

Översiktsplan

Energi- och klimatstrategin

Skapa förutsättningar för resurseffektiva bebyggelsestrukturer.

Minska klimatavtrycket från byggnader.

Grönområdesplan

Vatten och avloppsplan i Borås Stad

Borås Stads budget 2017

Kollektivtrafiken ska bli mer attraktiv och kollektivtrafikresandet ska öka varje år. År 2018 och 2025 ska kollektivtrafikresandet vara 4 %.

Aktivitet: I markentreprenader och byggnationer ska använda material vara inom kategori A eller B endast i undantagsfall C inom Sunda Hus databasen eller motsvarande.

Ansvar: Lokalförsörjningsnämnden, Servicenämnden, Fritid- och folkhälsonämnden och de kommunala bolagen.

Aktivitet: Kvalitets säkra nya byggnader med särskild fokus på fukt, ljud och innemiljö. Exempelvis med P-märkning eller Miljöbyggnad nivå silver/guld.

Ansvar: Lokalförsörjningsnämnden.

FAKTA

SUNDA HUS är en databas som klassar byggmaterial utifrån miljöprestanda. Databasen används för att hitta material med liten miljöpåverkan.

Etappmål 3b. Ekosystemtjänster, grön- och blå infrastruktur värnas i översiktsplaner, detaljplaner och vägplaner.

När nya områden exploateras eller utökas, får gröna ytor inte per automatik betraktas som ledig byggmark. När små detaljplaner tas fram behöver hänsyn tas till den gröna strukturen även utanför planområdet. Etappmålet har särskilt fokus på områden som inte behandlas i grönområdesplanen.

Aktivitet: Utveckla verktyg för hur grön och blå infrastruktur kan beaktas i detaljplaner.

Ansvar: Samhällbyggnadsnämnden i samverkan med Kommunstyrelsen, Tekniska nämnden, Miljö- och konsumentnämnden.

Aktivitet: Grönytefaktorn ska användas som verktyg i fysisk planering.

Ansvar: Miljö- konsumentnämnden och Samhällbyggnadsnämnden.

FAKTA

GRÖNYTEFAKTOR

Grönytefaktorn är ett sätt att mäta och utveckla ekosystemtjänster i områden som idag utgörs av exploaterad mark i samband med fysisk planering och exploatering.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Är tjänster från naturens ekosystem som bidrar till vårt välbefinnande. Det handlar om vanliga tjänster som att rena vatten, reglera klimat och pollinera växter. Vi människor får nyttan antingen direkt som när växter producerar syre, eller genom en insats, som när vi bedriver jordbruk som ger livsmedel.

Etappmål 3c. Den fysiska planeringen ska anpassas till framtidens klimat och väder fenomen.

Aktivitet: Kartlägga framtida climateffekter som beskriver risker inom dricksvattenförsörjning, hälsorisker, ras, skred och översvämningar.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden i samverkan med berörda nämnder och bolag.

Aktivitet: Etablera klimatanpassningsarbetet i befintliga strukturer som exempelvis planarbete, miljötillsyn, bygglov och skötselplaner.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden i samverkan med berörda nämnder och bolag.

Etappmål 4b. I nyproduktion och större ombyggnationer ska energianvändningen vara minst 15 % lägre för bostäder och 30 % lägre för lokaler än kravet i Boverkets byggregler, BBR.

Den högre procentsatsen för lokaler beror på att BBR har en schabloniserad energianvändning för varmvatten på 25 kWh/m² i bostäder och 2 kWh/m² i lokaler. Det betyder att BBR i dagsläget är tuffare för bostäder än för lokaler.

Undantag kan förekomma eftersom alla byggnader inte har samma möjlighet att nå målet, exempelvis i djurparkens lokaler.

Aktivitet: Ställ krav på energianvändning vid upphandling av byggnation.

Ansvar: Lokalförsörjningsnämnden, och de kommunala bostadsbolagen.

Aktivitet: Utvärdera om vite kopplat till energianvändning i upphandling är ett bra verktyg som kan användas av fler.

Ansvar: Fristadbostäder i samverkan med Kommunstyrelsen

FAKTA

Boverkets byggregler, BBR, är en samling av föreskrifter och allmänna råd som fastställs av Boverket och gäller svenska byggnader. BBR innehåller krav och råd gällande bland annat utformning, bärförmåga, brand, hygien, buller, säkerhet och energihushållning.

Etappmål 4c. Energianvändningen för lokaler, bostäder och offentlig utomhusbelysning ska minska med 15 procent från 2016.

Aktivitet: Energieffektivisera befintliga byggnader i samband med renoveringar.

Ansvar: Lokalförsörjningsnämnden och de kommunala bolag som har egna lokaler eller bostäder.

Aktivitet: Öka arbetet med energieffektiviseringar i kommunens lokaler och bostäder.

Ansvar: Lokalförsörjningsnämnden och de kommunala bolag som har egna lokaler eller bostäder.

Aktivitet: Utreda vilka behov av personella resurser och investeringar som behövs för att nå målet om energieffektivisering i lokaler.

Ansvar: Lokalförsörjningsnämnden.

Aktivitet: Öka arbetet med effektivisering av den offentliga utomhusbelysningen.

Ansvar: Tekniska nämnden, Fritid- och folkhälsonämnden och lokalförsörjningsnämnden.

Etappmål 4d Andelen resor inom Borås Stads geografiska område som sker till fots, med cykel eller kollektivtrafik ska öka.

Aktivitet: Ta fram en plan för arbetet med mobility management i Borås Stad.

Ansvar: Tekniska nämnden i samverkan Miljö- och konsumentnämnden.

Aktivitet: Genomföra en resvaneundersökning som kan användas som underlag i arbetet med hållbara resor.

Ansvar: Kommunstyrelsen

FAKTA

Mobility management är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändra resenärers attityder och beteenden. Grundläggande för mobility management är användningen av mjuka aktiviteter så som information och kommunikation, organisation av tjänster och koordination av olika parter verksamheter. Mobility management får nya eller befintliga tekniska lösningar att ge större effekt

HÅLLBAR NATUR

Borås Stad värnar sina naturresurser. Vi arbetar för att stärka förutsättningarna och trygga platser för såväl friluftslivet som växt- och djurlivet. En rik biologisk mångfald är en förutsättning för fungerande ekosystem som bland annat renar vatten och luft och pollinerar våra grödor. Naturen har även ett stort värde för vår fysiska och psykiska hälsa, som en plats för rekreation och källa till välbefinnande.

Mål 5. Tillgänglig och rik natur för människor, växter och djur

Ekosystemens funktion och processer bygger på att det finns en biologisk mångfald, eftersom det i ekosystemen sker ett samspel mellan olika arter som alla har olika roller. Fungerande ekosystem med en stor mångfald av arter finns i mosaiklandskap med skog, mark och vattenförekomster. En landskapstyp som är vanlig i Borås kommun. För att bevara ett art- och variationsrikt landskap krävs att marker brukas och att säkra passager och spridningsmöjligheter finns. Framtagandet av en kommunal Plan för biologisk mångfald har påbörjats och beräknas vara klart under 2018.

Etappmål 5a. Skapa en samlad bild av den gröna och blå strukturen i kommunen och värna viktiga korridorer.

Aktivitet: Kartlägg kommunens blå och gröna infrastruktur.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden.

Målområdet är kopplat till FN:s globala hållbarhetsmål

FN:s konvention om biologisk mångfald

EU:s Art och habitatdirektiv

EU:s ramdirektiv för vatten

EU:s Fågeldirektiv

Nationella miljökvalitetsmål

Ett rikt odlingslandskap.

Levande skogar.

Myllrande våtmarker.

Levande sjöar och vattendrag.

Ett rikt växt och djurliv.

Grundvatten av god kvalitet.

Regionala miljömål

Borås 2025 vision och strategi

Vi verkar för öppna landskap och för lokal ekologisk matproduktion som främjar biologisk mångfald

Vi behåller och utvecklar de natur- och kulturvärden som finns i Borås

Grönområdesplan

Översiktplan

Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark

Energi- och klimatstrategin

Testa metoder för produktion av biobränsle som utvecklar de biologiska och rekreativa värdena.

Aktivitet: Genomföra strategiska markköp eller skapa avtal för särskilt viktiga områden i den gröna och blå strukturen.

Ansvar: Kommunstyrelsen i samverkan med Miljö- och konsumentnämnden.

Etappmål 5b. Stärka det variationsrika och artrika mosaiklandskapet.

Aktivitet: Kartlägga och förbättra livsmiljöer för strikt skyddade arter.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden i samverkan med Tekniska nämnden.

Aktivitet: Skapa säkra passager och förbättra spridningsmöjligheter för djur och växter.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden i samarbete med Tekniska nämnden.

Aktivitet: Öka andelen ädellövskog genom gallring, röjning och plantering

Ansvar: Tekniska nämnden.

Aktivitet: Öka kunskapen om biologisk värdefulla områden hos organisationer och markägare för att inspirera till ökade naturvårdsåtgärder.

Ansvar: Miljö- och konsumentnämnden.

Photo: Maria Karlsson

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

§ 213

Dnr. 2015-2817

Borås Stads miljömål

Miljö- och konsumentnämndens beslut

Miljö- och konsumentnämnden godkänner Borås Stads miljömål och skickar dem till Kommunstyrelsen för fastställande.

Ärendet

Miljö- och konsumentnämnden fick i budget 2016 uppdraget att revidera Borås Stads miljömål 2012-2016. Styrgruppen för revidering av miljömålen anser nu att revideringen är klar och därför skickas miljömålen till Miljö- och konsumentnämnden för beslut.

Miljöförvaltningens synpunkter

Borås Stad har ett aktivt miljöarbete som är väl spritt i organisationen. De senaste åren har Borås Stad klättrat i miljörankningen av Sveriges kommuner och kan numera kalla sig en ledande miljökommun.

Sedan 2013 när miljömålen antogs har ett stort antal förvaltningar och bolag miljöcertifierats. Borås Stad är ledande i Sverige när det gäller hur många skolor som deltar i arbetet med grön flagg. Alla kommunala kök är KRAV-certifierade. Arbetet med miljöcertifiering har även lett till att ett antal events i Borås har miljödiplomerats. Koldioxid utsläppen från fordonsbränsle har minskat med 60 procent. Förvaltningar och bolag kan visa upp fina exempel på byggande av energisnåla hus men även byggande med giftfria och klimatvänliga material. Antalet kommunala naturreservat har ökat och arbetet med de gröna frågorna i fysisk planering har förbättrats. Integringen av miljöfrågor i upphandling har bland annat lett till en lyckat och uppmärksammat upphandling av köksutensilier. En bra livsmedelsupphandling har även gjort det möjligt att fördubbla andelen ekologiska livsmedel. Miljövänliga upphandlingar gynnar även de kommuner som har upphandlingsavtal med Borås stad. I arbetet med gröna finanser är Borås ett utmärkt exempel i Sverige och bidra även i det globala arbetet.

Miljömålsarbetet i Borås Stad bidrar till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen. Omfattande åtgärder och förändringar i många delar av samhället krävs för att nå målen. Därför pågår det lokala miljömålsarbetet i samspel med andra aktörer lokalt, regionalt och internationellt. Borås Stad driver projekt hållbar landsbygd i Sjuhärad deltar i Alliance for Urban Sustainability och EU-projektet Sinfonia. Nätverken inkluderar ett flertal länder och handlar om hållbar stadsutveckling och hållbara livsstilar.

Justerande sign 			Utdragsbestyrkande
--	---	--	--------------------

Forts. § 213

Dnr. 2015-2817

Arbetet med revideringen av miljömålen har gjorts i samverkan med nyckelpersoner inom förvaltningar och bolag, för att säkra att målen blir utmanande utan att vara omöjliga att uppnå. En styrgrupp med politiker från Miljö- och konsumentnämnden samt de två kommunalråden har diskuterat målformuleringar under resans gång. De reviderade miljömålen har varit på remiss under våren 2017 och har ändrat utifrån de synpunkter som kom in.

Beslutsgång

Ordförande finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2017-11-07
Borås Stads miljömål.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerande sign 			Utdragsbestyrkande
--	---	--	--------------------

TID OCH PLATS

Tisdagen den 21 november 2017, kl. 17:00 – 20.00, Sobacken Borås

Ajour: 17.50 -18.20

Omfattning

§§197-219

Beslutande

Anita Persson (V)	Ordförande
Karl-Eric Nilsson (C)	Förste vice ordförande
Lasse Jutemar (MP)	Andre vice ordförande
Per Månsson (M)	
Inga-Britt Olsson (M)	
Jan-Åke Carlsson (S)	
Irving Torstenson (SD)	

Tjänstgörande ersättare

Cecilia Kochan (S) för Cristina Nichta (S)	§§ 197-219
Alexander Andersson (C) för Marcus Nilsen (L)	§§ 197-219

Närvarande ersättare

Joel Carlberg-Torsell (V)
Susanne Karlsson (SD)
Sofia Sandänger (M)
Katrine Andersson (M)
Sumeyya Gencoglu (MP)

Ledamöter som meddelat förhinder

Magnus Persson (S)
Cristina Nichta (S)
Marcus Nilsen (L)
Magnus Sjö Dahl (KD)

Tjänstemän och övriga

Miljöchef Agneta Sander	§§ 197-219	Nämndsekreterare Marlene Andersson	§§ 197-219
Avdelningschef Zygmunt Cieslak	§§ 197-219	Administratör Maj-Britt Johansson	§§ 197-219
Avdelningschef Annelie Johansson	§§ 197-219		
Avdelningschef Karin Öhman	§§ 197-219		
Avdelningschef Niclas Björkström	§§ 197-219		

Justering

Per Månsson (M) utses att justera och Inga-Britt Olsson (M) utses till justerarens ersättare.
Protokollet justeras 2017-11-24 på Miljöförvaltningens expedition.

Nämndsekreterare Marlene Andersson

Ordförande Anita Persson

Justerande Per Månsson

§ 214

Dnr. 2017-0209

Borås Stads miljöpolicy

Miljö- och konsumentnämndens beslut

Miljö- och konsumentnämnden godkänner Borås Stads miljöpolicy och skickar ärendet vidare till kommunstyrelsen för fastställande.

Ärendet

Miljö- och konsumentnämnden fick i budget 2015 uppdraget att revidera Borås Stads miljömål 2012-2016 som även innehöll en miljöpolicy. I de reviderade miljömålen har miljöpolicyen separerats från miljömålen, vilket innebär att miljöpolicyen är ett separat styrdokument. Miljöpolicyen var på remiss under våren 2017, men inga ändringar har gjorts eftersom inga kritiska synpunkter kom in.

Revidering av miljöpolicy

Miljöpolicyen har reviderats så den kan användas i ett miljöledningssystem och fungerar som miljöpolicy för förvaltningar i arbete med att införa miljöledningssystem.

Beslutsgång

Ordförande finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2017-11-07
Miljöpolicy

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerande sign 			Utdragsbestyrkande
--	---	--	--------------------

TID OCH PLATS

Tisdagen den 21 november 2017, kl. 17:00 – 20.00, Sobacken Borås

Ajour: 17.50 -18.20

Omfattning

§§197-219

Beslutande

Anita Persson (V)	Ordförande
Karl-Eric Nilsson (C)	Förste vice ordförande
Lasse Jutemar (MP)	Andre vice ordförande
Per Månsson (M)	
Inga-Britt Olsson (M)	
Jan-Åke Carlsson (S)	
Irving Torstenson (SD)	

Tjänstgörande ersättare

Cecilia Kochan (S) för Cristina Nichta (S)	§§ 197-219
Alexander Andersson (C) för Marcus Nilsen (L)	§§ 197-219

Närvarande ersättare

Joel Carlberg-Torsell (V)
Susanne Karlsson (SD)
Sofia Sandänger (M)
Katrine Andersson (M)
Sumeyya Gencoglu (MP)

Ledamöter som meddelat förhinder

Magnus Persson (S)
Cristina Nichta (S)
Marcus Nilsen (L)
Magnus Sjö Dahl (KD)

Tjänstemän och övriga

Miljöchef Agneta Sander	§§ 197-219	Nämndsekreterare Marlene Andersson	§§ 197-219
Avdelningschef Zygmunt Cieslak	§§ 197-219	Administratör Maj-Britt Johansson	§§ 197-219
Avdelningschef Annelie Johansson	§§ 197-219		
Avdelningschef Karin Öhman	§§ 197-219		
Avdelningschef Niclas Björkström	§§ 197-219		

Justering

Per Månsson (M) utses att justera och Inga-Britt Olsson (M) utses till justerarens ersättare.
Protokollet justeras 2017-11-24 på Miljöförvaltningens expedition.

Nämndsekreterare Marlene Andersson

Ordförande Anita Persson

Justerande Per Månsson